

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้มีความรู้ คู่คุณธรรม โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียน จนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าว มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2560 : 57)

ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน คือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป ซึ่งในการบริหารงานด้านต่าง ๆ นั้น ถือว่าเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารต้องรับผิดชอบโดยตรง ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานให้มากขึ้น โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือเป็นหัวใจหรือภารกิจหลัก ส่วนงานบริหารงานอื่นๆ เป็นงานสนับสนุนวิชาการสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่ให้งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจะต้องขับเคลื่อนลงสู่สถานศึกษาอย่างทันทีที่มีแนวทางในการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุนประสิทธิภาพในการทำงานทั้งในด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระบบประกันคุณภาพ การปฏิรูปหลักสูตร ปฏิรูปการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่ดี วิทยากรท้องถิ่น นโยบายที่สำคัญเกี่ยวกับยาเสพติด การส่งเสริม การอ่าน การวิเคราะห์และสำรวจช่วยเหลือโรงเรียนที่มีปัญหาด้านข้อมูลสื่อสารทางคอมพิวเตอร์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรากฐานความเข้มแข็งของสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน และสามารถพัฒนา

อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การบริหารงานในสถานศึกษาตามที่อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ คือบริหารงานทั้งงานวิชาการ งานประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป จะเห็นได้ว่า งานบริหารการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ได้นั้นต้องพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนและแนวทางในการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาครูอย่างมากก็คือ นโยบายในการพัฒนาเพราะนโยบายจะเป็นทิศทาง และกรอบแนวทางในการดำเนินการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ชัดเจน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นที่ตระหนักว่า “ครู” เป็นผู้มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการพัฒนาคุณภาพ ของการศึกษาโดยรวม ดังนั้น การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถจัดการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552 : 3)

การบริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้อง รับผิดชอบเป็นอันดับแรก และจะต้องใช้เวลามากกว่างานด้านอื่น ๆ โดยมีหน้าที่เป็นผู้นำ ทางวิชาการให้คำแนะนำร่วมกับคณะครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การที่จะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ อย่างที่สำคัญ ที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษา โดยส่วนมากมักจะให้ความสำคัญกับธุรการ งานการเงิน หรือการก่อสร้างอาคารสถานที่เพราะเป็นงานที่เห็นผลชัดเจนและรวดเร็ว ให้ความสำคัญ กับวิชาการน้อยกว่างานด้านอื่น ๆ มักจะมอบหมายให้รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการเป็นผู้มีบทบาท สำคัญในการวางแผนและบริหารงานวิชาการ จึงทำให้งานวิชาการไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร งานวิชาการ ถือว่าเป็นงานหลักและสำคัญที่สุดของสถานศึกษาที่จะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพ การศึกษา โดยภาพรวมของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากงานวิชาการจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษา และมาตรฐาน โรงเรียนซึ่งมีลักษณะคล้ายส่วนที่เป็นร่างกายของคนหรือเด็ก เป็นส่วนงานที่ใหญ่ ที่สุดของระบบและเป็นงานที่เป็นหัวใจของโรงเรียน โดยมีหลักสูตรเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด ของงานวิชาการที่ใช้กำกับกับจัดการระบบการทำงานของโรงเรียน และใช้กำกับกระบวนการ ดำเนินงานในส่วนต่างๆ ของโรงเรียนให้ตอบสนองและสนับสนุนการทำงานวิชาการของโรงเรียน คือ ให้ผลผลิตที่มีคุณภาพให้ได้คนดีที่เป็นคนสมบูรณ์ งานวิชาการจึงกลายเป็นงานที่เป็นศูนย์กลาง ของโรงเรียน ครอบคลุมโรงเรียนทั้งระบบดังนั้น โรงเรียนใดที่งานวิชาการก้าวหน้าโรงเรียนนั้น มักจะมีชื่อเสียงเป็นที่นิยม และเป็นที่ยอมรับ ส่วนโรงเรียนใดงานวิชาการล้าหลังอ่อนด้อย โรงเรียน นั้นจะไม่เป็นที่นิยมขาดศรัทธาและไม่เป็นที่ยอมรับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 34)

การจัดการศึกษาจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารวิชาการซึ่งจัดเป็นงานหลักของการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ ดังนั้นการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษาซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้า จำเป็นต้องมีระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลคุณภาพของอาจารย์ และการบริการวิชาการ ดังนั้น การบริหารวิชาการจึงเป็นงานสำคัญ เป็นภารกิจหลักของบุคลากรทุกฝ่ายที่ต้องร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ทัศนีย์ วงศ์ยืน. 2553 : 112)

การอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการฝึกอบรมวิชาชีพที่จัดทั้งในสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐ เอกชน หรือร่วมมือกับสถานประกอบการ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในฐานะที่เป็นองค์กรระดับชาติรับผิดชอบการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ซึ่งจำเป็นต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ การอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 หมายถึง กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี โดยการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะ สามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ และการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพที่ประกอบขึ้น จาก 3 ระบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาในระบบทวิภาคี ให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพและมาตรฐานในการจัดการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพ การจัดการอาชีวศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560 - 2579) ที่มีวัตถุประสงค์ และแนวนโยบาย เพื่อดำเนินการด้านอาชีวศึกษาในการผลิตกำลังคน

ด้านอาชีวศึกษาในระดับต่าง ๆ การจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อพัฒนากำลังคนทุกระดับ ท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงของสังคม การจัดการอาชีวศึกษา จำเป็นต้องมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ สามารถต่อสู้ในสังคมแห่งการแข่งขันได้ แต่การบริหารวิชาการของสถาบันอาชีวศึกษา ที่ผ่านมามีพบว่า ครูส่วนหนึ่งสอนโดยไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ใช่สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ขาดทักษะการพัฒนากระบวนการเรียนรู้หลักสูตร และไม่นำผลงานทางวิชาการไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนเท่าที่ควร ทั้งนี้ยังขาดความรู้ ทักษะด้าน ICT เพื่อใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน การจัดสรรครูผู้สอนยังไม่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา ประกอบกับสถานศึกษาบางแห่งมุ่งเน้นรับการประเมินมากกว่าการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ส่วนการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในระดับปฏิบัติ และยังไม่ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติจริงของสถานศึกษา รวมทั้งยังขาดการประสานงานและการบริหารจัดการระหว่างกลุ่มในด้านวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2555 : 5) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคใต้ต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการของวราภรณ์ จินดาพล (2550 : 64) ซึ่งพบว่าผู้บริหารสถานศึกษายังให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการไม่มากและยังมีปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง ซึ่งน่าจะมีผลกระทบต่อคุณภาพของผลผลิตได้ ปัญหาเหล่านี้ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการแก้ไขย่อมจะทำให้คุณภาพทางการศึกษาดีขึ้น

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นรวมถึงความสำคัญของการศึกษา ภารกิจหลักของสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ และความสำคัญของงานวิชาการ ตลอดจนปัญหาที่นักวิจัยได้กล่าวไว้แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารวิชาการของสถาบันอาชีวศึกษา พบว่า ครูส่วนหนึ่งสอนโดยไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ใช่สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ขาดทักษะการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และไม่นำผลงานทางวิชาการไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนเท่าที่ควร ขาดความรู้รวมทั้งยังขาดการประสานงานและการบริหารจัดการระหว่างกลุ่มในด้านวิชาการ ผู้วิจัยจึงศึกษาการวิจัยเรื่องคุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการพัฒนา ปรับปรุง การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนผลการวิจัยเป็นข้อมูลไปประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และที่ตั้งของสถานศึกษา

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ในการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนผลการวิจัยเป็นข้อมูลไปประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนางานวิชาการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปีการศึกษา 2561 ได้แก่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 277 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำนวน 286 คน และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดตราด จำนวน 427 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 990 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปีการศึกษา 2561 จำนวน 305 ตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970 : 607 - 610) และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) หลังจากนั้นคัดเลือกครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น แบ่งออกเป็น

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

1.2.1 ประสบการณ์น้อย

1.2.2 ประสบการณ์มาก

1.3 ที่ตั้งของสถานศึกษา

1.3.1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระยอง

1.3.2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จันทบุรี

1.3.3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตราด

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ตาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด แบ่งออกเป็น

2.1 งานวัดผลและประเมินผล

2.2 งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

2.3 งานสื่อการเรียนการสอน

2.4 งานวิทยบริการและห้องสมุด

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

คุณภาพ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาทำให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้อง ครบถ้วน โดยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และทำให้ครู มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และทำให้สถานศึกษา มีความเจริญก้าวหน้า ตามความคิดเห็นของครู

การปฏิบัติงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมทุกชนิดและการดำเนินงานทุกอย่าง ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการพัฒนาการเรียนเรียนรู้ ให้เกิดผลดีกับผู้เรียน และให้ครอบคลุมกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล ตามความคิดเห็นของครู

คุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาที่ทำให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องครบถ้วน โดยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และทำให้สถานศึกษามีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้จากความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด และจำแนกคุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการ จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

1. งานวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงประสิทธิภาพของการเรียนการสอนทั้งผลการสอนของครู ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร สิ่งสำคัญจากการวัดผลและประเมินผลจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะนำผลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

2. งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ร่วมกันจัดประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของหลักสูตร และการสอนให้ชัดเจน เลือกใช้หลักสูตรและการสอนให้ตรงความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้มีความหลากหลายและยืดหยุ่นตามสถานการณ์

3. งานสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาและพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษา ให้เหมาะสมกับการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน

4. งานวิทยบริการและห้องสมุด หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับครู จัดทำห้องสมุดเพื่ออำนวยความสะดวกในด้าน การอ่าน การค้นคว้า หาความรู้และส่งเสริมการอ่าน ให้กว้างขวางและทั่วถึง เพื่อให้ได้รับสารสนเทศอย่างรวดเร็ว และตรงความต้องการมากที่สุด รวมถึงการจัดบรรยากาศที่ดี เป็นระเบียบ ทำให้เกิดความรู้สึที่ดีและประทับใจเมื่อเข้าใช้บริการ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

เพศ หมายถึง เพศสภาพของ ครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด คือ ครูเพศชาย ครูเพศหญิง

1. ชาย หมายถึง ครูเพศชาย
2. หญิง หมายถึง ครูเพศหญิง

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครูสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงานโดย นับเวลาตั้งแต่วันบรรจุแต่งตั้งจนถึงปัจจุบัน แบ่งเป็น

1. ประสบการณ์น้อย หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครู น้อยกว่า 1-5 ปี
2. ประสบการณ์มาก หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครู 5 ปีขึ้นไป

ที่ตั้งของสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด แบ่งเป็นดังนี้

1. สถานศึกษาในสังกัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง หมายถึง วิทยาลัยเทคนิคระยอง วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย วิทยาลัยเทคนิคมาบตาพุด วิทยาลัยสารพัดช่างระยอง วิทยาลัยการอาชีพแกลง วิทยาลัยเทคโนโลยีอาชีวศึกษาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยี ไออาร์พีซี โปล์เทคนิคระยอง วิทยาเขตพาณิชย์การ วิทยาลัยเทคโนโลยีพัฒนเวช เทคโนโลยีพระเกียรติ และอักษรบริหารธุรกิจ

2. สถานศึกษาในสังกัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี หมายถึง วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว วิทยาลัยอาชีวศึกษาอสมสินอุปถัมภ์ ตากสินทิพย์เทคโนโลยี จันทบุรี และวิศวกรรมบริหารธุรกิจภาคตะวันออก

3. สถานศึกษาในสังกัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดตราด หมายถึง วิทยาลัยเทคนิคตราด วิทยาลัยสารพัดช่างตราด วิทยาลัยการอาชีพปอไร่

ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานข้าราชการ ที่มีหน้าที่สอนและส่งเสริมการเรียนรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาคูณภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผู้วิจัยจึงได้ตั้งเคราะห์กำหนดตัวแปรมา ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) งานวัดผลและประเมินผล 2) งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน 3) งานสื่อการเรียนการสอน และ 4) งานวิทยบริการและห้องสมุด โดยนำแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 9) สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554 : 32-33) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 3) และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552 : 12) มาเป็นแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เนื่องจากสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ของสังกัดสำนักงาน

